

Pravnica Veronika Cukrov: Je mogoč optimističen pogled na prihajajočo finančno krizo?

Ekonomisti nas že strašijo z napovedmi o novi gospodarski krizi, čeprav smo si komaj opomogli po tisti leta 2008. Zato smo izkoristili priložnost ter vprašali publicistko ter pravnico Veroniko Cukrov o tem, kaj lahko pričakujemo.

Mediaspeed

Veronika Cukrov, pravnica v Odvetniški družbi Cukrov.

Pravo, politika in ekonomija se prepletajo bolj, kot bi morda rekli na prvi pogled. Kot pravnica v odvetniški družbi Cukrov večinoma delujete v tujini in imate določen vpogled v globalne politične težave.

Kakšno mnenje imate o Trumpu, menite, da njegova, oziroma nasploh ameriška politika bolj vpliva na nas kot mislimo?

Trumpu manjkajo veščine poklicnega politika in je zaradi svoje nepolitične narave sprožil že kar nekaj kontroverznosti; njegove izjave so pogosto nediplomatske ter večinoma temeljijo na poslovno-motivacijskem naboju. Rad poreče, da bo Amerika pod njegovo taktirko tako zelo zmagovala, da bo »utrujena od zmagovanja« in četudi mu je veliko stvari v življenju spodletelo, da je značilnost dobrega poslovneža, da se po vsakem porazu pobere. Trump nedvomno je izkušen poslovnež in zato se tudi kot predsednik ubada predvsem z ekonomskimi ambicijami, denimo z glavno tekmico ZDA, Kitajsko, vendar skoraj nikjer brez škandalov; nekdanji Trumpov svetovalec je denimo prodal delnice v vrednosti kar 31 milijonov evrov, močno odvisne od uvoza jekla, zgolj nekaj dni, preden je Trump najavil nove carine na jeklo. Tudi sicer je vidno pomanjkanje interesa ameriške administracije za vsa vprašanja, ki niso striktno poslovne narave; če je država podjetje, se nam namreč ni treba ukvarjati z neprijetnimi stvarmi, kot je denimo vprašanje globalnega segrevanja.

Vendar imate prav, ekonomisti napovedujejo, da naj bi prišlo do zloma na trgih vsakih nekaj let in ameriška politika nedvomno je glavni akter, ki lahko vpliva na to. ZDA so najmočnejša država na svetu, največji vpliv imajo na globalne meddržavne organizacije, denimo na OZN, prav tako so praktično vse svetovne valute vezane na vrednost dolarja; njihova monetarna in fiskalna politika tako vplivata na celotni svet. Njihove korporacije, odločitve ameriške vlade o »*bail-outih*«, ter njihovi notranji zakoni bi nas morali v smislu vplivov na trge nedvomno bolj skrbeti kot domači problemi.

So v ZDA sicer sanirali napake, zaradi katerih je bila povzročena kriza leta 2008? Jih je sploh mogoče sanirati do te mere, da bi preprečevali prihodnje ciklične padce?

ZDA so sicer sprejele celovit finančni zakon, poimenovan »Dodd-Frankov zakon«, ki je določil, da morajo imeti banke, če se približajo insolventnosti, pripravljene načrte za hitro zaprtje ter da morajo finančne institucije povečati količino

denarja, ki ga hranijo v rezervah, največje pa celo prestajati redne stresne teste. Čeprav smo si ob uvedbi »Dodd-Frankovega« zakona sprva do neke mere oddahnili, pa je Trumpova vlada marca letos izvzela večino bank izpod tega sistema nadzora. Trump je to spremembo utemeljil z argumentom, da si »veliko njegovih prijateljev z dobrimi podjetji ne more več izposojati denarja«, kar je precej slab razlog za tako pomembno odločitev. Če pogledamo koncentracijo kapitala v ZDA, je ta namreč celo veliko večja, kot je bila pred zadnjo krizo.

Je Kitajska na tem podiju pomemben igralec ali je njen vpliv na bodoče trende na globalnih trgih nezanemarljiv?

Kitajska vztraja pri stimulusu ter visoki gospodarski rasti, brez da bi ustrezno naslovila svoje probleme kreditiranja. Kitajska bi morala zaostri svojo monetarno politiko ter sprejeti manjšo rast BDP. Iz našega ter globalnega vidika nedvomno je pomemben igralec na mednarodnem podiju, saj je EU njen največji trgovinski partner; vsak dan si namreč izmenjata za več kot 1 milijardo evrov dobrin, in kitajske notranjepolitične odločitve močno vplivajo na nas.

Menite, da je Evropa pripravljena na novo krizo?

Leta 2008 smo se zaradi propada investicijske banke Lehman Brothers in njenega notranjega sistema prenapihnenih hipotek (subprime bubble) soočili s propadom celotnega globalnega trga. V ZDA so kot že rečeno ta sistem do neke mere sanirali, vendar so se žal že pojavili novi prenapihnjeni mehurčki na drugih področjih, izven bančnega sektorja. V Evropi pa se je že ob krizi leta 2008 kot slab izkazal od tedaj povsem nespremenjen sistem evrocone kot monetarne, ne pa tudi fiskalne skupnosti. Menim, da je Evropa vzpostavila določene podsisteme za reševanje krize, dejstvo pa je, da Evropska centralna banka dandanes še vedno odkupuje ogromne količine obveznic od bank, kar jim dviguje ceno, znižuje obrestno mero in s tem omogoča poceni posojila; ravno ta pa so bila krivec za zadnjo finančno krizo. Moje mnenje je, da EU na novo krizo ni pripravljena v zadostni meri, vendar je še čas; v kolikor seveda politika ne bo zanemarila tega vprašanja.

In kako ocenjujete možnosti preživetja Slovenije v primeru nove krize? Smo sposobni sami doseči novo rast, neodvisno od globalnega trga?

Nov ciklični padec je po moji oceni skorajda neizogiben; tudi pri nas, saj je Slovenija močno vezana na tuje globalne trge. Vseeno imamo veliko možnosti za bolj gospodarsko suvereno držo, saj smo država z izjemnimi naravnimi bogastvi, marljivim in izobraženim prebivalstvom ter premoremo vse atribute za razvijanje večje samozadostnosti. In če zaključim z besedami **Winstona Churchilla**: »Pesimist vidi težavo v vsaki priložnosti, optimist pa vidi priložnost v vsaki težavi«.

Veronika Cukrov, Odvetniška družba Cukrov